

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

27 серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧА (ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА) ПРАКТИКА
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
(назва програми)

Спеціальність A3 Початкова освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань A Освіта
(вказати шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(вказати: перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньою програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма з «Виробничої (організаційно-методичної) практики в закладах початкової освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Розробник(и):

Шевчук Кристина Дмитрівна – доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП Світлана РОМАНЮК

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри Світлана РОМАНЮК

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради Тетяна КОЛТУНОВИЧ

Пояснювальна записка

Пріоритетне значення серед основних напрямів у розвитку системи вищої освіти, в цілому, та у професійній підготовці майбутніх вчителів початкової школи, зокрема, набуває практична підготовка фахівців.

У контексті підготовки майбутніх учителів початкової школи професійна (організаційно-методична) практика виконує функцію системотворюючого механізму, який інтегрує та органічно з'єднує теоретичну та практичну підготовку студентів до здійснення педагогічної діяльності.

Зміст програми професійної (організаційно-методичної) практики розрахований на проходження здобувачами другого (магістерського) рівня освіти, здійснюється в 11 семестрі а реалізовується протягом двох тижнів.

Практика дозволяє магістрантам продемонструвати теоретичні знання та педагогічну майстерність у виконанні управлінських функцій за різними видами діяльності: організаційної, наукової, методичної. Професійна (організаційно-методична) практика передбачає ознайомлення та аналіз студентів з методичною документацією закладів загальної середньої освіти, планування виступу на методичному заході початкової школи, складання перспективного плану самоосвіти та інші організаційно-методичні завдання.

Професійна (організаційно-методична) практика за змістом та формами здійснення багатогранний та інтегрований механізм, який дозволяє студенту реалізувати не тільки роль вчителя початкових класів, а й методиста, завідувача, управлінця, коуча, фасилітатора та ін.

За період проходження даного виду практики, студенти опановують вміння і навички організації різних видів методичної роботи; взаємодіяти з учнівським, педагогічним, батьківським колективами на засадах педагогіки партнерства; знайомляться із сучасними електронними ресурсами ЗВО: сайтом, системою електронного оцінювання, документообігом, іншими педагогічними інформаційно-комунікаційними технологіями; глибинно аналізують процес внутрішньої організації освітнього процесу в початковій школі, систему планування та моніторингу якості освіти, методичну та управлінську роботу вчителя методиста.

Мета та завдання

Виробничої (організаційно-методичної) практики

Професійна (організаційно-методична) практика знайомить студентів-магістрантів з сучасним станом організаційно-методичної роботи в початковій школі; основною документацією початкової школи; передовим педагогічним досвідом учителів початкових класів; дозволяє студентам скласти реальний індивідуальний досвід, поєднавши теоретичні знання, власні зусилля, та набутті професійні навички. Це завершальний етап професійної підготовки в закладі вищої освіти.

Професійна (організаційно-методична) практика за своїм змістом базується знаннях фахово-зорієнтованих дисциплін та видах практики, які студенти пройшли на попередніх курсах.

Метою професійної (організаційно-методичної) практики є: оволодіння студентами-магістрантами сучасними методами, формами, інструментами організаційно-методичної роботи в початковій школі; формування організаційно-методичної компетентності, професійних умінь і навичок самостійного прийняття рішень; укладання методичного забезпечення освітнього процесу в початковій школі та управління ним; удосконалення організаційно-педагогічних навичок; умінь творчо застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Завдання практики:

- ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня освіти із специфічними особливостями організаційно-методичної діяльності вчителя початкової школи;
- формувати уміння і навички організації освітньої, методичної та науково-дослідної роботи;
- формувати навички професійного спілкування;
- виховувати у студентів-магістрантів морально-етичні якості на засадах академічної доброчесності;
- формувати індивідуальний стиль використання інноваційних підходів в організаційно-методичній діяльності;
- формувати уміння творчо складати програму спостережень на основі самостійних гіпотез;
- виробити вміння планувати та організовувати методичну роботу в початковій школі та проводити методичні заходи.

Результати навчання

У результаті проходження виробничої (організаційно-методичної) практики студенти набувають наступних загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Здатність працювати автономно.

ЗК-5. Ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в професійній та науковій діяльності у сфері початкової освіти; забезпечувати навчання з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти.

СК-3. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього та наукового процесів у сфері початкової освіти.

СК 4. Здатність створювати та застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової освіти, в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях. Види компетентностей за галузями:

СК-4.1. Здатність використовувати діяльнісний підхід в розвитку мовної особистості молодшого школяра.

СК-4.2. Здатність забезпечувати набуття молодшими школярами математичної компетентності на засадах технологічності

СК-4.3. Здатність забезпечувати компетентісно-інтегроване навчання нерозривності зв'язку «людина – природа – суспільство»;

СК-4.4. Здатність до пізнання мистецтва та предметноперетворювальної і технологічної діяльності, художньоестетичного самовираження особистості.

СК-5. Здатність до педагогічного партнерства в професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.

СК-6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК-7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, проводити дослідження та /або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти

СК-8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

СК – 9. Здатність управляти власними психоемоційними станами, усвідомлювати особисті та інших почуття і потреби для покращення емоційного благополуччя та гармонійної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

СК – 10. Здатність створювати соціально-сприятливі умови, що забезпечують ефективність функціонування ергономічного, інклюзивного освітнього середовища, впроваджувати здоров'язбережувальні технології в умовах кризових ситуацій.

Програмні результати навчання, окреслені освітньо-професійною програмою спеціальності «Початкова освіта», наступні:

ПРН-01 Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та /або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН-03 Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.

ПРН-04 Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПРН-06 Об'єктивно оцінювати результати діяльності учнів та колективів у сфері початкової освіти, проводити педагогічну експертизу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.

ПРН-07 Розуміти себе, свої цінності та потреби, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії та емпатії.

ПРН-08 Знати й використовувати інструменти професійної підтримки та методичного супроводу забезпечення здоров'язбереження та навчання в інклюзивному класі

Конкретизовані результати проходження виробничої (організаційно-методичної) практики

Студент повинен:

знати:

- нормативно-правову базу функціонування закладу загальної середньої освіти;
- особливості організаційно-методичної роботи у початковій школі;
- механізми та шляхи удосконалення педагогічної майстерності вчителів;
- особливості управлінської діяльності ЗЗСО;
- сучасні інноваційні тенденції у сфері методичної діяльності ЗЗСО;
- механізми розвитку професійної рефлексії.

Вміти:

- планувати організаційно-методичну роботу; здійснювати відбір, аналіз і синтез методичного програмового матеріалу, здійснення дидактичної обробки інформації;
- конструювати організаційно-педагогічну і логіко-дидактичну структуру методичного заходу;
- організовувати роботу з батьками та педагогічним колективом;
- створювати та підтримувати освітньо-методичне середовище, що сприяє реалізації управлінських функцій;
- визначати умови організації навчально-творчої, частково-пошукової діяльності; критично оцінювати передовий педагогічний досвід, результати своєї педагогічної діяльності;
- здійснювати якісний аналіз обробки шкільної документації; ;

- розробляти методичний супровід проведення методичних заходів;
- визначати шляхи вдосконалення педагогічної майстерності.

БАЗА ПРОХОДЖЕННЯ

Виробничої (організаційно-методичної) практики

Виробнича (організаційно-методична) практика здобувачів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 013 Початкова освіта проводиться на базі закладів загальної середньої освіти.

Вибір бази практики базується на врахуванні наявності:

- кваліфікованих педагогічних працівників;
- досвіду інноваційної діяльності закладу;
- достатньо розвинутої матеріальної бази.

Базою проходження практики можуть бути також заклади, в яких реалізуються програми початкової загальної освіти за різними типами закладів освіти (заклади загальної середньої освіти, ліцеї, гімназії) у тому числі інноваційного типу (експериментальні майданчики, прогімназії та інші).

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Терміни та особливості проходження виробничої (організаційно-методичної) практики, її зміст і система організації визначаються документами нормативно-методичного характеру, навчальними планами факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, наскрізною та робочою програмами практики, матеріалами з їх методичного забезпечення, документами, що окреслюють систему контролю, обліку її результатів, форм звітності та ін.), кафедрами, що є відповідальними за підготовку і проведення практики та розробляють вимоги до її організації.

Професійна (організаційно-методична) практика в початковій школі проводиться упродовж 2 тижнів в 11 семестрі.

Даний вид практики складається з трьох змістових модулів.

№	Назва модуля	Зміст роботи
1	<i>Організація управлінсько-методичної діяльності</i>	1. Участь у настановній конференції на кафедрі. 2. Ознайомлення та опрацювання основних нормативних документів, що визначають освітньо-методичну діяльність закладу загальної середньої освіти: 3. Ознайомлення з планом науково-методичної роботи закладу загальної середньої освіти, його аналіз. 4. Вивчення плану роботи методичного об'єднання вчителів початкової школи, графіка засідань. 5. Вибір теми для виступу на заході методичного змісту. 6. Участь у засіданні метод об'єднання вчителів початкової школи (за наявності за графіком). 7. Ознайомлення з навчально-методичним кабінетом початкової школи, його наповненням, навчально-методичним забезпеченням, функціями, відповідністю матеріалів вимогам Державного стандарту, технології, за якою працює заклад. 8. Планування діяльності педагога із самоосвіти і самовиховання.

2	Організація організаційно-методичної діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закріплення за класами з метою вивчення педагогічного досвіду вчителя. 2. Ознайомлення з банком узагальнення досвіду вчителів початкової школи. 4. Проведення спостереження 10 уроків вчителя-класовода, з подальшим детальним аналізом. 5. Вивчення системи педагогічного контролю й обліку знань учнів початкової школи. За наявності аналіз електронної системи оцінювання. 6. Вивчення забезпечення методичного кабінету вчителя на предмет наявності оформленого педагогічного досвіду навчально-методичного забезпечення. 7. Організація методичного об'єднання (якщо в одній школі проходить практику декілька студентів) та/або виступ на методичному об'єднанні з обраної проблеми дослідження.
3	Підсумкова робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення звітної документації з професійної (організаційно-методичної) практики. 2. Участь у підсумковій конференції.

Система індивідуально-дослідницьких завдань

№	Назва модуля	Система дослідницьких завдань
1	Організація управлінсько-методичної діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати календарно-тематичного планування з дисциплін початкової загальної освіти з урахуванням дотримання висунутих до них вимог; 2. Проаналізувати план методичної роботи початкової школи; 3. Проаналізувати графік планування та звітність проходження педагогічними працівниками курсів підвищення кваліфікації та інших форм самоосвіти. 4. Побудувати схему- таблицю «Система методичної роботи школи» 2. Проаналізувати план роботи заступника директора з навчально-методичної роботи (довільне оформлення). 3. Проаналізувати план роботи методичних об'єднань вчителів початкових класів (довільне оформлення). 4. Розробити анкету, опитувальник для виявлення позитивних та негативних сторін організації методичної роботи школи та запропонувати шляхи її вдосконалення. 5. Вивчення індивідуальних, групових, колективних (масових) форм організації методичної роботи школи. Здійснити детальний аналіз одного з них. 6. Складання плану професійного та особистісного самовдосконалення
2	Організація організаційно-методичної діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснити аналіз атестаційних матеріалів вчителя (довільне оформлення). 2. На основі аналізу плану вчителя-класовода складання фрагменту календарно-тематичного плану з 3-х предметів навчального плану на 2 семестр. 3. Здійснити спостереження 10 уроків вчителя-класовода, оформити аналіз даних спостережень.

		<p>4. Вивчення портфоліо вчителя «Мої досягнення». Оформлення макету методичного портфоліо вчителя.</p> <p>5. Скласти план-конспект методичного об'єднання (якщо в одній школі проходить практику декілька студентів) та організувати його проведення.</p> <p>6. Підготувати виступ на методичному об'єднанні школи (якщо в одній школі проходить практику 1 студент).</p> <p>7. Описати педагогічний досвід вчителя-класовода.</p> <p>8. Проаналізувати інноваційну діяльність початкової школи. Дібрати перелік інтерактивних форм роботи для саморозвитку вчителів</p> <p>9. Здійснити порівняльний аналіз двох нетрадиційних форм методичної роботи вчителів початкових класів (за власним вибором).</p> <p>10. На основі аналізу сучасних вимог до вчителя початкових класів побудувати модель „Учитель початкових класів в умовах сьогодення”.</p>
3	Підсумкова робота	<p>1. Підготувати звітну документацію з практики</p> <p>2. Взяти участь з виступом у підсумковій конференції.</p>

Етапи проходження практики

Період проходження практики умовно можна поділити на три етапи:

- Підготовчий;
- Основний;
- Підсумковий.

Підготовчий етап професійної (організаційно-методичної практики) передбачає участь студента-магістранта у проведенні настановчої конференції-інструктажу, яка має на меті:

- ознайомлення з метою, завданнями та змістом даного виду практики;
- обов'язками студента-магістранта під час проходження практики;
- оголошення бази практики;
- визначення методиста-керівника практики;
- ознайомлення з формою звітної документації.

Основний етап професійної (організаційно-методичної практики) передбачає реалізацію змісту програми наступними шляхами:

- проходження двох перших модулів програми (*Організація управлінсько-методичної діяльності; Організація організаційно-методичної діяльності*);
- виконання системи дослідницьких завдань;
- підготовка матеріалів до звітної документації.

Підсумковий етап професійної (організаційно-методичної практики) передбачає:

- оформлення звітних матеріалів практики:
 - письмовий звіт (оформлений у довільній формі). Звіт ілюструє зміст виконаної роботи з усіх модулів програми практики, зазначаються побажання та рекомендації щодо вдосконалення організації даного виду практики;
 - індивідуальний план роботи магістранта-практиканта;
 - карта обліку про виконання завдань індивідуального плану (з відповідними оцінками та відмітками керівника практики).
 - розроблена система дослідницьких завдань.

- підготовка виступу (усна форма, мультимедіа презентація, відео звіт тощо) до підсумкової конференції.

Перший тиждень проходження практики студенти працюють із завучем початкової школи та головою методичного об'єднання. Основна функція першого тижня – ознайомлення та аналіз шкільної документації та електронних ресурсів; здійснюється операційно-технологічна діяльність студента. Метою даного етапу є формування у магістрів-практикантів педагогічних умінь і навичок, необхідних для моделювання, створення і реалізації методичної роботи у початковій школі.

Далі відбувається розподіл студентів за класними керівниками. Тому другий тиждень проходження практики студенти працюють у прикріплених класах з відповідними вчителем-класоводом. Вчитель-класовод поряд із методистом педагогічної практики виступають у ролі керівника і консультанта, які надають допомогу під час виконання завдань, у підготовці та проведенні різних форм методичної роботи. Продовжується також співпраця з завучем початкової школи і головою методичного об'єднання щодо організації і проведення методичного заходу в початковій школі.

Звітна документація подається до завершення другого навчального тижня після періоду проходження практики.

Критерії оцінювання

До критеріїв оцінювання професійної (організаційно-методичної) практики, відносять наступні:

- обсяг виконаних завдань програми практики;
- якість виконання системи дослідницьких завдань;
- своєчасність здачі звітної документації;
- участь у підсумковій конференції.

За результатами професійної (організаційно-методичної) практики студент отримує диференційовану оцінку.

Оцінка за шкалою університету	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	4 (добре)
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	3 (задовільно)
35-49	FX	2 (незадовільно) з необхідністю виконання певних завдань
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним проходженням практики

Оцінку «**відмінно**» (90-100) студент одержує тоді, коли управлінсько-методична та організаційно-методична робота проведена на високому рівні, подана для перевірки система дослідницьких завдань належно оформлена. Щоденник практиканта всебічно відображає його діяльність під час практики і відповідає сформульованим вимогам; звіт не тільки перераховує види запланованої програмою практики роботи, а й містить самооцінку та самоаналіз діяльності. Характеристика свідчить про дисциплінованість та організованість студента, дотримання ним розпорядку роботи закладу освіти, активність у громадському житті, старанність тощо. Вся звітна документація вчасно здана на перевірку, охайно і грамотно оформлена.

«Добре» (89-70) ставиться за умови, коли управлінсько-методична та організаційно-методична робота проведена на достатньому рівні (не більше 25% оцінок „задовільно” за дослідницькі завдання), відповідають оцінці „добре” або „відмінно” різні види аналізу, заплановані програмою практики, проведено передбачену кількість завдань, звіт відображає виконану роботу й містить самооцінку, отримана позитивна характеристика з бази практики, вчасно подана на перевірку документація, однак у її оформленні виявляються незначні помилки.

Оцінкою «задовільно» (50-69) оцінюється практика студента, управлінсько-методична робота й організаційно-методична робота якого оцінено переважною більшістю оцінок „задовільно” (не допускається наявність оцінки „незадовільно”), різні види аналізу, заплановані програмою практики і виконані дослідницькі завдання оцінено на „задовільно” чи „добре”, щоденник та звіт відповідають поставленим вимогам, адміністрація закладу освіти позитивно відгукується про роботу студента-практиканта.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf ;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwg/polozhennia-chnu-pro-plahi_at-2023plusdotatky-31102023.pdf .

Звітна документація

Узагальнений щоденник професійної (організаційно-методичної) практики, який здається в електронному форматі та містить наступні розділи:

1. Загальні відомості:
 - Титульна сторінка;
 - Звіт про проходження професійної (організаційно-методичної) практики;
 - Індивідуальний план роботи студента на період проходження даного виду практики;
 - Карта обліку про виконання завдань індивідуального плану.
2. Система розроблених дослідницьких завдань.
3. Характеристика на студента завірена керівником закладу.
4. Відгук керівника закладу про проходження студентом професійної (організаційно-методичної) практики.
5. Матеріали до фотозвіту.

Рекомендована література

Основна література

1. Веремко, К. І. Планування роботи школи : навч. вид. Харків : «Основа», 2012. 384 с.
2. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту : Навчальний посібник. Київ : Ленвіт, 2007. С. 94– 106.
3. Жерносек І. П. Організація науково-методичної роботи в школі : метод. посібник. Харків : “Основа”, 2006. 128 с.

4. Інноваційні форми проведення засідань шкільних методичних об'єднань вчителів початкових класів : Посібник для керівників шкільних методичних об'єднань вчителів початкових класів / Л. Р. Покотиленко, 2012. 146 с.
5. Макарова, Т. М. Організація навчального процесу та методичної роботи в школі : [Харків] : [Веста : Ранок], 2008. 304 с.
6. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті : дорожня карта керівника. Харків : Основа, 2007. 448 с.
7. Методичний вісник : Портфоліо як засіб підвищення якості освіти: Вип. 2 / Упорядники Л. Скальська, О. Нижник, А. Дутчак, С. Клімковська. ІваноФранківськ: ОШПО, 2009. 60 с.
8. Нікітіна І. П. Книга планування та обліку роботи методичного об'єднання вчителів. Харків : "Основа", 2009. 160 с.
9. Нікула Н. Формування методичної культури вчителя: навчально-методичне забезпечення. Навчальний посібник. Чернівці: Видавничий дім «РОДОВІД», 2018. 174 с.
10. Онишків З. М. Основи школознавства : навч. посіб. [для студ. пед. вузів]. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 176 с.
11. Павлютенков Є.М., Крижко В.В. Організація методичної роботи. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 80 с
12. Павлютенков Є. М. Мистецтво управління школою. Харків : "Основа", 2011. С. 259-311.
13. Планування методичної роботи / Упоряд. М. Голубенко. Київ : Шк. світ, 2008. 128 с.
14. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник/ Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В. та ін..Харків,2017.100 с.
15. Упровадження інноваційних форм методичної роботи у діяльність закладу загальної середньої освіти. Методичні рекомендації / Ігнатенко Н.М. Чернігів: ЧОШПО імені К.Д. Ушинського, 2021. 55 с.
16. Федірчик Т., Нікула Н. Управління в системі загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Чернівці: Книги ХХІ, 2019. 240 с
17. Школознавство: Навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; уклад. Н. В. Бахмат. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г.,2014.136 с.

Додаткова література

1. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації. / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. К., 2019. 47 с.
2. Ключові аспекти організації освітньої діяльності в умовах воєнного стану. – Методичні рекомендації / Донецький облППО; за заг. ред. Г. О. Щербиніної. Краматорськ, 2022. 20 с.
3. Конаржевський Ю. А. Аналіз уроку. Харків : "Ранок", 2008. 336 с.
4. Куку С.Ю. Електронні портфоліо та веб-портфоліо [Електронний ресурс] Наукові записки. Том 73, Комп'ютерні науки. Національний університет „Києво-Могилянська академія".2007. – Режим доступу до журн.http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Comp/2007_73/05_kyku_syu.pdf
5. Методична розробка та вимоги до неї. // Електронний ресурс. https://vpu19.ucoz.ua/Methodika/metodichna_rozrobka_ta_vimogi_do_neji.pdf
6. Методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі) / Громко Г., Мельник О., Сокол І., Черних О., Київ: ВАІТЕ, 2020. 20 с.
7. Моделювання портфоліо педагога : Навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; уклад. Н.В. Бахмат. 2-ге вид., переробл. і доповн. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2014. 72 с

8. Нікула, Н. Програма формування методичної культури майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки. Молодий вчений, 2017. 1 (41), 481–485.
9. Нікула, Н. Модель формування методичної культури студентів-педагогів. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, 1 (52), 2016. 43–46.
10. Нікула, Н. Професійно-методична діяльність як основа формування методичної культури майбутніх учителів початкових класів. В кол. ред., Педагогіка в системі гуманітарного знання: III Міжнародна науково-практична конференція, Одеса, 8–9 вересня Херсон: Гельветика. 2017. с. 82–85.
11. Нові підходи до управління освітнім закладом в умовах реформування освіти : методичний посібник для керівників закладів загальної середньої освіти / уклад. : Л. М. Михайлова, Л. М. Савенко, В. С. Стасюк. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 98 с.
12. Палійчук Н. Й. Шкільні навчальні кабінети. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 128 с.
13. Теоретичні основи методичної роботи та педагогічного дорадництва. //Електронний ресурс.
http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/14320/1/metodichni_doradnitstvoi_format.pdf
14. Управління школою в час кризи: методичні рекомендації - ГО "Про.Світ.", 2021. 92 с.
15. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.] / Л. А. Мартинець. Вінниця, 2018. 196 с
16. Форми методичної роботи з педагогами. // Електронний ресурс. <https://dnz-kazka-sadok-sofiji-rusovoji.webnode.com.ua/formi-metodichnojiroboti-z-pedagogami/>
17. Форми методичної роботи. // Електронний ресурс.
<https://gymnasiya2.org.ua/doc/formimetodrabot.pdf>

Посилання на інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства освіти та науки України.
2. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України.
3. <http://www.ccf.kiev.ua/> - соціальна освіта в Україні (організація семінарів, тренінгів, дистанційна освіта у галузі соціальної педагогіки)
4. <http://school.kiev.ua/> - портал присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках фізики, математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)
5. <http://edu.ukrsat.com/> - для вчителів – методичні розробки, навчальні програми, для учнів – бібліотеки, реферати, олімпіади, адреси шкіл Києва та України
6. <http://www.edu-ua.net> - освітня українська мережа. Міністерство освіти, Інститут змісту і методів навчання, перелік серверів установ, підлеглих міністерству освіти України.
7. <http://www.edu.kiev.ua/> - сервер Головного управління освіти Київської держадміністрації. Концепція інформатизації шкіл м. Києва, телеконференція, адреси і телефони шкіл і ін
8. <http://www.ednu.kiev.ua/> - Educational Network Ukraine. На цьому сервері представлені всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми — організаціями, вищі навчальні заклади, докладна інформація про системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми й ін.
9. <http://www.osvita.org> – Освітньо-консультативний центр "Освіта"
10. <http://o-svit.iatp.org.ua> - каталог освітніх ресурсів О-СВІТ - інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.

11. <http://www.osvita.org.ua/> - освітній портал. Події освіти, статті, каталог вищих навчальних закладів України.
12. <http://www.uchobe.net.ua> - каталог навчальних закладів України.
13. <http://www.intellect.org.ua> - мережа аналітичних центрів України.
14. ВСЕОСВІТА <https://vseosvita.ua/>
15. Освітній проєкт «НА УРОК» <https://naurok.com.ua/>
16. Sneliz ju-kfyu jcdinb Educational Era <https://www.ed-era.com/>
17. Методична скринька для вчителів початкової школи <https://ukua.facebook.com/groups/nushMS/>